

Коментарі

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

щодо звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми 29855 Фінанси та військова економіка рівень вищої освіти Магістр, спеціальність 072 – Фінанси, банківська справа та страхування

Співпраця з експертною групою була змістовною та продуктивною. Ми вдячні експертам за ґрунтовний аналіз, змістовне обговорення й відзначені сильні сторони ОПП “Фінанси, банківська справа та страхування”. Думка експертів для нас є надзвичайно важливою, зауваження та пропозиції висловлені експертами будуть враховані нами в подальшому з метою вдосконалення освітнього процесу. Користуючись можливістю надаємо *коментарі* щодо окремих позицій звіту.

<i>Критерій</i>	<i>Звіт ЕГ</i>	<i>Коментар КНУТШ</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Критерій1 Проектування та цілі освітньої програми	1. Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1. Слабкі сторони: отримані пропозиції від випускників не завжди мають належне оформлення через дистанцію між випускниками та академічним персоналом. Рекомендації щодо удосконалення: з метою покращення здійснення комунікацій з випускниками, отримання від них інформації на різних етапах їх професійного становлення (на яких думки їх можуть змінюватися в залежності від ситуацій, в яких вони опиняються) налагодити процедуру анкетування випускників щодо покращення якості освітньої діяльності за ОП та за змістом ОП шляхом відпрацювання опитувальників для випускників за ОП в гугл формі й розміщення їх на сайті ВІ КНУ; різними фокус-групами стейкхолдерами сформовано ряд пропозицій, що необхідно врахувати при організації підготовки здобувачів за ОП: 1) залучати здобувачів ОП	Надані, у звіті експертної групи, зауваження є доцільними та, будуть врахованими до ОП. 1.З метою покращення здійснення комунікацій з випускниками, отримання від них інформації на різних етапах їх професійного становлення на сайті ВІ КНУ за кафедрою фінансового забезпечення військ буде сформовано опитувальник для випускників ОП; 2. Гарантом ОП було проінформовано замовників, щодо подання місць стажувань до ВІКНУ ті військові частини де будуть проходити подальшу службу випускники ОП; 3. Департаментом фінансів Міністерства оборони України проводяться заходи, щодо закупівлі єдиної автоматизованої системи обліку господарської діяльності. На даний час проводяться торги в системі "PROZORRO". При позитивному рішенні щодо впровадження зазначеної системи в роботі фінансових органів військових частин, вона буде запроваджена в освітній процес в межах навчальної дисципліни

	<p>до командно штабних навчань, оскільки це є важливим у практичній підготовці військових фахівців (від представників роботодавців (замовників)); 2) здійснювати попередній розподіл здобувачів ОП другого року навчання для подальшого проходження військової служби у ВЧ не перед випуском, а до проходження військового стажування й направляти їх для проходження військового стажування у ті ж самі ВЧ, що позитивно впливає на професійне становлення молодих фахівців (така практика є у інших ВВНЗ) (від випускників та здобувачів); 3) створити умови для забезпечення використання у підготовці програмних продуктів «Медок» та «Тріола», які використовуються фінансовими службами ВЧ (від здобувачів).</p>	<p>"Інформаційні системи і технології фінансово-економічної служби Збройних сил"</p>
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми</p>	<p>Слабкі сторони: ВЧ як місце військового стажування та місце подальшого проходження військової служби не співпадають, що негативно впливає на адаптацію майбутніх офіцерів до професійної діяльності у процесі професійного становлення. Рекомендації: 1) розглянути можливість здійснення розподілу для подальшого проходження військової служби на офіцерських посадах до розподілу на військове стажування, що передбачає внесення відповідних змін до НП, зокрема перенести військове стажування на початок третього семестру або у кінець другого семестру; 2) залучати здобувачів ОП до командно штабних навчань, що дозволить здобувачам освіти здобути практичні навички професійної діяльності військового фахівця; 3) переглянути зміст ТИМЧАСОВОГО ПОЛОЖЕННЯ «Про порядок реалізації студентами КНУ права на вільний вибір навчальних дисциплін»</p>	<p>1)-2)Дана ОП дійсно передбачає військове стажування на початку другого семестру. Внесені зміни до нової ОП, структурно-логічної схеми та начального плану щодо проходження військового стажування на початок третього семестру, а саме серпень місяць. 3) абсолютно незрозумілі зауваження і рекомендації щодо «ТИМЧАСОВОГО ПОЛОЖЕННЯ «Про порядок реалізації студентами КНУ права на вільний вибір навчальних дисциплін»». Тимчасове положення, про яке йде мова, біло переглянуте і затверджене Вченою Радою Університету ще у 2018 році (див. http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscplin%20(03_12_2018).PDF або http://senate.univ.kiev.ua/?p=855). Понад те процедури вільного вибору студентом навчальних дисциплін були додатково унормовані в 2020 році у Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені</p>

	(http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_viln_vub_224-32.pdf), затвердженого наказом ректора КНУ від 09.03.2016 № 224-34, та зняти з нього статус «тимчасового».	Тараса Шевченка (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Quality-2020.pdf)
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	Слабка сторона: відсутня єдина практика та чіткі критерії визнання результатів неформальної освіти. Рекомендація: врегулювати у нормативній базі КНУ питання щодо процедури зарахування результатів неформальної освіти та критерії оцінювання набутих здобувачами вищої освіти знань, вмінь та навичок, що дозволить уникнути суб'єктивізму при визнанні результатів неформальної освіти, зробить процедуру прозорою та зрозумілою для учасників освітнього процесу.	<p>Категорично не погоджуємось із висновком ЕГ: те що ЕГ вважає слабкою стороною є свідомою позицією університету яка як раз і спрямована на забезпечення якості освіти і повністю відповідає чинній нормативно-правовій базі.</p> <p>Київський національний університет імені Тараса Шевченка у своїй діяльності завжди керується вимогами законодавства та положеннями нормативних документів. Сфера неформальної освіти в Україні законодавчо не врегульована. В Україні на цей час відсутня система контролю якості освітнього рівня програм в системі неформальної/інформальної освіти. У зв'язку з цим Університет не визнає результатів навчання у неформальній/інформальній освіті до затвердження регуляторних актів центральних органів виконавчої влади України, існування яких передбачене чинним законодавством.</p> <p>Аргументи:</p> <p>а) згідно Закону України «Про освіту» (ст.8, п.5) «Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством».</p> <p>б) в Законі України «Про вищу освіту» детально розписуються права ЗВО щодо самостійного визнання освітніх кваліфікацій і результатів навчання у формальній освіті і відсутня згадка про будь-які права ЗВО щодо визнання результатів неформальної освіти;</p> <p>в) згідно ст.3 Закону України «Про освіту» органом, який «формує вимоги до визнання результатів</p>

		<p>неформального та інформального навчання» визначається Національне агентство кваліфікацій. Університет чітко і послідовно дотримується цієї позиції, повідомляє її здобувачам освіти і всім зацікавленим особам, і таким чином навіть формально дотримується вимог підкритерію 3.4. «Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми». Ця позиція Університету була доведена до Національного Агентства із забезпечення якості вищої освіти, яке на своєму засіданні 26 травня 2020 року визнало (у відповіді С.М. Квіта), що відсутність практики зарахування результатів неформальної освіти не може вважатися недоліком програми (див відеозапис).</p> <p>Звертаємо увагу на те, що аналогічні настанови (що неврахування результатів неформальної освіти не може вважатися недоліком програми) керівництво Національного Агентства надало експертам і членам ГЕР під час семінарів у вересні 2020 року (https://bit.ly/3iYwvvR).</p> <p>Додатково повідомляємо, що наразі МОН України розробило подало на погодження до ЦОВВ проект наказу щодо визнання неформального навчання при присвоєнні освітніх кваліфікацій. У разі його затвердження через шість місяців після його після його підписання ЗВО України отримають право, в межах визначених цим наказом, здійснювати визнання результатів неформальної освіти.</p> <p>Університет не збирається керуватися досвідом тих ЗВО України які порушують і чинне національне законодавство і рекомендації ЄС («Council</p>
--	--	--

		<p>recommendation on the validation of non-formal and informal learning», Brussels, 5.9.2012, COM(2012) 485 final).</p> <p>Додатково зазначимо, що запровадження окремими ЗВО України у явочному порядку (рішеннями Вчених рад, але без врегулювання на національному рівні) практики визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті може поставити під сумнів дипломи, видані не тільки відповідними університетами, а й сфері вищої освіти України в цілому.</p>
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за ОП</p>	<p>Слабкі сторони:</p> <p>1) положення Про організацію освітнього процесу у КНУ та Про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ не містять правової норми щодо врегулювання самої процедури моніторингу, перегляду та припинення ОП, а також відповідальності осіб, причетних до цього процесу;</p> <p>2) значна кількість літературних джерел, які визначено як обов'язкові для вивчення при опанування ОК за ОП (8-10);</p> <p>3) низький рівень участі здобувачів вищої освіти за ОП у Всеукраїнських студентських олімпіадах та Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт;</p> <p>4) на офіційному веб-сайті ВІ КНУ не розміщено Положення про Воєнно-наукове товариство слухачів, курсантів (студентів).</p> <p>Рекомендації:</p> <p>1) переглянути зміст положень Про організацію освітнього процесу у КНУ та Про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ, відобразити у них правові норми щодо врегулювання самої процедури</p>	<p>1) Зауваження щодо неврегульованості процедур моніторингу і перегляду освітніх програм не відповідає дійсності:</p> <p>- загальні засади менеджменту освітніми програмами закріплені у Положенні про організацію освітнього процесу;</p> <p>– вказані у зауваженні процедури до 2020 року регулювалися тимчасовими положеннями і порядками (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Tymchasovyi%20porjadok%20vnesennya%20zmin%20do%20OOP.pdf, http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poryadok_OP.pdf), а нині досконало врегульовані у Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Quality-2020.pdf - див. Частина 2, розділи 2, 7 і 9) і Положення про гарантії освітньої програми в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (http://senate.univ.kiev.ua/?p=1678)</p> <p>Таким чином, зауваження недоречне, а відповідна рекомендація позбавлена змісту.</p>

	<p>моніторингу, перегляду та припинення ОП, а також відповідальності осіб, причетних до цього процесу;</p> <p>2) зменшити кількість обов'язкових літературних джерел для вивчення навчальної дисципліни до 3-4 джерел;</p> <p>3) стимулювати здобувачів вищої освіти більш активно долучатися до дослідницької діяльності шляхом участі у Всеукраїнських студентських конкурсах наукових робіт та студентських олімпіад за фахом;</p> <p>4) розмістити Положення про воєнно-наукове товариство слухачів, курсантів (студентів) ВІ КНУ на відповідній сторінці ВІ КНУ(https://mil.univ.kiev.ua/page/science/24).</p>	<p>2) Зауваження (і рекомендація) щодо кількості обов'язкових літературних джерел є, з одного боку втручанням у академічну свободу викладача, з іншого – абсолютно неправомірне для освітніх програм за другим рівнем вищої освіти.</p>
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p>	<p>Недолік: не всі роботи здобувачів вищої освіти підлягають обов'язковій перевірці на наявність плагіату з використанням відповідного програмного забезпечення.</p> <p>Рекомендація: розширити використання програмного забезпечення для виявлення плагіату у роботах здобувачів вищої освіти.</p>	<p>Зауваження і рекомендація незрозумілі – згідно прийнятих в Університеті рішень (розділ 2 «Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (http://senate.univ.kiev.ua/?p=1352) обов'язковій перевірці на наявність плагіату з використанням відповідного програмного забезпечення підлягають кваліфікаційні роботи на здобуття ступеня бакалавра та магістра.</p> <p>Це повністю відповідає чинній нормативній базі.</p>
<p>Критерій 6 Людські ресурси</p>	<p>Слабкі сторони: НПП несвоєчасно оновлюють інформацію на офіційних сайтах відповідних кафедр; не дивлячись на те, що КНУ сприяє професійному розвитку викладачів як у співпраці з іншими організаціями, так і через власні програми, зокрема професійному розвитку гарантів, гарант ОП «Фінанси та військова економіка» до такого навчання залучений не був; у КНУ не оприлюднюється на офіційному веб-сайті рейтингова оцінка НПП, яка здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства (п. 7. Ч. 2. Ст. 32 Закону України «Про вищу освіту») та Положення про систему рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних</p>	<p>Дійсно, гарант ОП не залучався до професійного розвитку гарантів КНУ. Гарант ОП Фінанси та військова економіка, буде залучений до таких занять, які будуть проводитись на базі КНУ.</p> <p>Так, наказом начальника ВІКНУ № 104н від 01.10.2021 р. «Про внесення змін до наказу начальника Військового інституту від 26.08.2021 №91н від 26.08.2021 р. Про організацію освітньої діяльності Військового інституту у 2021-2022 навчальному році» введено в дію:</p> <p><i>Інструкцію з дотримання академічної доброчесності у Військовому інституті Київського національного</i></p>

	<p>кадрів, затверджене наказом ректора від 30.06.2020 р. №1322. Рекомендації: з метою ознайомлення здобувачами вищої освіти з останніми досягненнями НПП для їх використання в освітньому процесі НПП необхідно своєчасно оновлювати інформацію на офіційних сайтах відповідних кафедр; необхідно визначити відповідальний підрозділ (або особу) за інформування гарантів ОП про можливості їх професійного розвитку, планування їх навчання за відповідними програмами на четвертому рівні функціонування забезпечення якості вищої освіти; оприлюднити на офіційному сайті ЗВО рейтингів, що є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітнього процесу, прозорості та об'єктивності оцінювання діяльності НПП.</p>	<p>університету імені Тараса Шевченка (https://mil.univ.kiev.ua/page/study/95), <i>Інструкцію</i> з формування індивідуального навчального плану та вибору курсантами навчальних дисциплін (блоків навчальних дисциплін) вільного вибору (https://mil.univ.kiev.ua/page/study/95); <i>Порядок</i> проведення опитувань курсантів, моніторинг прозорості та об'єктивності оцінювання контрольних заходів та забезпечення об'єктивності оцінювання (https://mil.univ.kiev.ua/page/study/95). На засіданні Вченої ради ВІКНУ було розглянуто: <i>Положення</i> про курсантське самоврядування (Протокол ВР ВІКНУ № 3 від 23.09.2021 р.) <i>Положення</i> про порядок вирішення конфліктних ситуацій (Протокол ВР ВІКНУ № 3 від 23.09.2021 р.)</p> <p>Університет оприлюднює інформацію про кращих викладачів факультетів, кафедр тощо, однак вважає недоцільним оприлюднення повних рейтингів викладацького складу. Однією з причин є неможливість вироблення об'єктивної єдиної формули рейтингування для викладачів різних, від мистецьких (кіно- і телемистецтво та філологія) до природничих (біологія, науки про Землю) і технічних (Телекомунікації та радіотехніка) спеціальностей. Замість цього реалізується визначення кращих за підрозділами. Етапом відбору кращого за підрозділом (факультетом) є обговорення та вибір кращого викладача на кафедрі. Як методи заохочення, зокрема, використовується визначення і відзначення кращих викладачів року на факультетах, які отримують відповідні дипломи та премії.</p>
--	---	---

<p>Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси</p>	<p>Слабкі сторони: відсутність релевантного програмного забезпечення в процесі реалізації освітньої діяльності за ОП, яке дозволяє набути здобувачам вищої освіти практичних навичок, наближених до виконання ними професійних завдань, зокрема програмних продуктів «Медок» та «Тріола», що використовуються фінансовими службами ВЧ; ознайомлення з опитувальниками студентів дозволило встановити відсутність питань щодо задоволеності освітнім середовищем та пропозиціями щодо його покращення; відсутність у нормативно-правових документах КНУ окремої норми про процедуру врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями. Рекомендації: створити умови для забезпечення використання у підготовці програмних продуктів «Медок» та «Тріола», які використовуються фінансовими службами ВЧ; розширити перелік питань, за якими здійснюється регулярне опитування здобувачів вищої освіти, за рахунок уведення питань, спрямованих на виявлення проблем та потреб щодо освітнього середовища за ОП, що дозволить забезпечити анонімність такого опитування та своєчасність діагностування побажань здобувачів вищої освіти; врегулювати процедуру вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, окремим положенням або окремою нормою у чинних нормативно-правових документах КНУ, наприклад у Етичному кодексі університетської спільноти.</p>	<p>З наведеними зауваженнями погоджуємося лише частково:</p> <p>- питання щодо задоволеності студентів освітнім середовищем містяться в опитувальниках Вибіркове опитування студентів 2-4 курсу навчання ОР «бакалавр», 1-2 року навчання ОР «магістр», студентів третього рівня вищої освіти (аспірантів) (див звіти: http://unidos.univ.kiev.ua/?q=uk/zvity_pro_doslidzhennya) і при опитуванні за освітніми програмами (див п. 2.4 Положення про опитування здобувачів освіти і науково-педагогічних працівників КНУ імені Тараса Шевченка http://senate.univ.kiev.ua/?p=1469)</p> <p>- питання врегулювання конфліктних ситуацій визначені у Етичному кодексі університетської спільноти (https://knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf) і Порядку вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (https://knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-resolving-conflict-situations-in-University.pdf)</p>
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми</p>	<p>Слабкі сторони: положення, якими врегульовано процедури моніторингу ОП не містять правової норми щодо</p>	<p>На більшість зазначених тут зауважень надана відповідь у коментарях до критеріїв 2,4, 5,7</p>

	<p>врегулювання безпосередньо самої процедури моніторингу, перегляду та припинення ОП, а також відповідальності осіб, причетних до цього процесу; отримані пропозиції від випускників не завжди мають належне оформлення через дистанцію між випускниками та академічним персоналом; не дивлячись на те, що КНУ сприяє професійному розвитку НПП як у співпраці з іншими організаціями, так і через власні програми, зокрема професійному розвитку гарантів, гарант ОП «Фінанси та військова економіка» до такого навчання залучений не був; у КНУ не оприлюднюється на офіційному веб-сайті результати рейтингової оцінки НПП, яка визначається відповідно до вимог чинного законодавства (п. 7. Ч. 2. Ст. 32 Закону України «Про вищу освіту») та Положення про систему рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних кадрів, затверджене наказом ректора від 30.06.2020 р. №1322.</p> <p>Рекомендації: оновити зміст положень Про організацію освітнього процесу у КНУ та Про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ з метою врегулювання процедури ініціювання, розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд і припинення ОП (визначити терміни, підрозділи, права та відповідальність осіб, причетних до цього процесу тощо); з метою покращення здійснення комунікацій з випускниками, отримання від них інформації на різних етапах їх професійного становлення (на яких думки їх можуть змінюватися в залежності від ситуацій, в яких вони опиняються) пропонуємо відпрацювати опитувальники для випускників за ОП</p>	
--	--	--

	<p>в гугл формі й розмістити їх на сайті ВІ КНУ; необхідно визначити відповідальний підрозділ (або особу) за інформування гарантів ОП про можливості їх професійного розвитку, планування їх навчання за відповідними програмами на четвертому рівні функціонування забезпечення якості вищої освіти; оприлюднити на офіційному веб-сайті ЗВО рейтинг НПП, що зробить процедуру морального та матеріального заохочення НПП зрозумілою та прозорою. Також ЕГ було отримано низку пропозицій від різних груп стейхолдерів, які вважаємо за доцільне врахувати під час перегляду та оновлення ОП та НП: 1) залучати здобувачів ОП до командно штабних навчань, оскільки це є важливим у практичній підготовці військових фахівців (від представників роботодавців); 2) здійснювати попередній розподіл здобувачів ОП другого року навчання для подальшого проходження військової служби у ВЧ не перед випуском, а до проходження військового стажування й направляти їх для проходження військового стажування у ті ж самі ВЧ, що позитивно впливає на професійне становлення молодих фахівців (від випускників та здобувачів); 3) створити умови для забезпечення використання у підготовці здобувачів програмних продуктів «Медок» та «Тріола», які використовуються фінансовими службами ВЧ (від здобувачів).</p>	
--	---	--